

M U N I

Mateřská, otcovská a rodičovská dovolená v kostce

Příručka pro rodiče

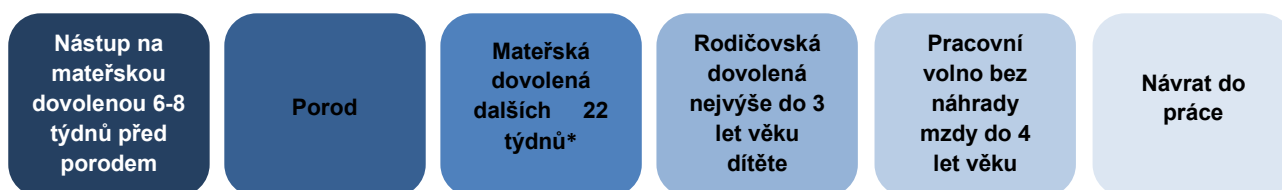
Milé kolegyně, milí kolegové,
milé maminky a tatínkové,

rádi bychom Vám za MU popřáli hodně štěstí v jednom z nejhezčích období života, ke kterým bezesporu patří očekávání narození a první roky života Vašeho dítěte.

Příchod nového potomka zásadně změní Váš život ve všech směrech. Přibude Vám spousta radostí, zároveň však na Vás čekají úplně nové role, povinnosti a úkoly. Nepochybujeme o tom, že se s novou životní situací bez problému vypořádáte a mateřská a rodičovská dovolená pro Vás budou především obdobím radosti a nezapomenutelných okamžiků.

Také příprava a odchod na mateřskou dovolenou, otcovskou dovolenou a rodičovskou dovolenou s sebou přinášejí řadu nezbytných kroků a povinností. Abychom Vám přípravu usnadnili, připravili jsme pro Vás stručného průvodce, který Vám přináší ucelené informace o tom, co Vás v roli rodiče čeká, co musíte zařídit, jaké povinnosti pro Vás vyplývají ze vztahu k zaměstnavateli i k různým úřadům a institucím. Najdete zde také informace, které Vám ulehčí přirozený a plynulý návrat zpět do zaměstnání. Další užitečné zdroje najdete v odkazech za každou kapitolou a na stránkách organizace [Aperio -Společnost pro zdravé rodičovství](#), která rodičům nabízí komplexní a aktuální informace na jednom místě.

Přehledně si můžeme průběh mateřské a rodičovské dovolené znázornit na následující časové ose. Detailní informace ke každému období najdete v jednotlivých kapitolách našeho průvodce.

*31 týdnů v případě narození dvou a více dětí

Budeme velmi rádi, pokud nám dáte vědět, jak a v čem Vám průvodce pomohl, a uvítáme jakékoli nápady, jak jej dále vylepšit nebo obohatit o další informace.

V nadcházejícím období Vám přejeme hodně radosti, zdraví, štěstí a pohody.

Vaše personální oddělení

Obsah

Těhotenství a zaměstnání.....	4
Mateřská dovolená	4
Nástup na mateřskou dovolenou	4
Peněžité pomoci v mateřství.....	5
Výše peněžité pomoci v mateřství.....	6
Práce během mateřské dovolené	6
Otec dítěte a nárok na PPM.....	6
Otcovská poporodní péče (dávka nemocenského pojištění) a otcovská dovolená	9
Výše otcovské	10
Rodičovská dovolená.....	11
Rodičovský příspěvek	11
Výše rodičovského příspěvku	12
Práce během rodičovské dovolené	12
Pracovní volno bez náhrady mzdy do čtyř let věku dítěte.....	15
Návrat do práce	16
Terminologický slovník.....	18
Použité zkratky.....	18

Tento dokument byl zpracován podle právních předpisů platných k 20. 12. 2022.

Zdroje:

Zákoník práce v aktuálním znění, stránky ČSSZ, stránky MPSV, portál MPSV,

Aperio -Společnost pro zdravé rodičovství

Těhotenství a zaměstnání

Žádné zákonné opatření nestanovují ženě lhůtu, ve které musí zaměstnavatele o svém těhotenství informovat. Obecně se doporučuje těhotenství oznámit ve chvíli, kdy Vám ho gynekolog potvrdí, což bývá po ukončení prvního trimestru. Dokud zaměstnavatel o Vašem těhotenství neví, nemůže splnit platné předpisy týkající se zaměstnávání těhotných žen a včas zajistit zástup na dobu, kdy budete na mateřské a rodičovské dovolené.

Zákonná opatření ukládají zaměstnavateli povinnost, aby těhotná žena pracovala na takovém pracovišti a vykonávala takové práce, které by neohrozily zdárný průběh jejího těhotenství a nerušený vývoj plodu. Vyhláškou (č. [180/2015 Sb.](#)) jsou určeny práce, které těhotná nesmí vykonávat (např. práce přesčas). **V případě, že pracujete na rizikovém pracovišti, doporučujeme, abyste riziko neprodleně konzultovala primárně se svým nadřízeným.**

Těhotné ženy, rodiče na mateřské, otcovské a rodičovské dovolené jsou v **tzv. ochranné době**, kdy jim zaměstnavatel nemůže dát výpověď z pracovního poměru. Výjimky ze zákazu výpovědi jsou uvedené v [§ 54 Zákóníku práce](#).

Mateřská dovolená

V souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě/děti Vám přísluší mateřská dovolená (MD) v délce 28 týdnů (resp. 37 týdnů, pokud porodíte dvojčata nebo více dětí). **Na mateřskou dovolenou můžete nastoupit 6–8 týdnů před plánovaným porodem.**

Zaměstnankyně nemusí o poskytnutí mateřské dovolené žádat, pouze ji zaměstnavateli oznamuje a přikládá k ní „*Žádost o peněžitou pomoc v mateřství*“. Zaměstnavatel s ní musí souhlasit.

Mateřská dovolená nemůže být nikdy kratší než 14 týdnů a nemůžete ji v žádném případě ukončit ani přerušit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

Nástup na mateřskou dovolenou

Termín Vašeho nástupu na mateřskou dovolenou určí Váš gynekolog podle předpokládaného data Vašeho porodu. Nejčastěji jde o dobu šesti týdnů, nejdříve však osmi týdnů před stanoveným datem porodu. Od Vašeho gynekologa také dostanete formulář „*Žádost o peněžitou pomoc v mateřství*“, který před odchodem na MD odevzdáte Vaší personalistce.

V případě, že nastoupíte na mateřskou dovolenou (peněžitou pomoc v mateřství - PPM) 6 až 8 týdnů před plánovaným termínem porodu a porodíte dříve, interval mateřské dovolené zůstává stejný (28, resp. 37 týdnů při narození dvou a více dětí). V případě předčasného

porodu (ještě před nástupem na mateřskou dovolenou) Vám MD začíná dnem porodu a interval se nemění (28, resp. 37 týdnů).

V případě, že chcete pracovat až do dne porodu (nebo nastoupíte mateřskou dovolenou méně než 6 týdnů před plánovaným termínem porodu), měla byste vědět, že můžete, ale začátek peněžité pomoci v mateřství se stanoví od 6. týdne před plánovaným porodem (v délce 28 nebo 37 týdnů), s tím, že za dny, kdy budete pracovat, nemáte nárok na dávku PPM.

Co všechno je potřeba zařídit?

- Od Vašeho ošetřujícího lékaře obdržíte tiskopis „*Žádost o peněžitou pomoc v mateřství*“ nebo „*Žádost o peněžitou pomoc v mateřství při převzetí dítěte do péče.*“ Originál tiskopisu předáte Vaší personalistce na Masarykové univerzitě, která ho odevzdá ke zpracování mzdové účetní. Tiskopis s přílohou je následně odeslán na příslušnou správu sociálního zabezpečení, která Vám bude dávky peněžité pomoci v mateřství vyplácet.
- Personalistka se s Vámi bude domlouvat na dalším postupu týkajícím se odchodu na MD.
- Nezapomeňte nám prosím písemně oznamovat všechny případné změny Vašich osobních údajů (např. změnu rodinného stavu a příjmení, zdravotní pojišťovny, bankovního spojení, adresy trvalého či kontaktního bydliště).
- Narození dítěte/převzetí dítěte do péče prosím nahlase do 30 dnů prostřednictvím e-mailu Vaší personalistce a přiložte i kopii rodného listu dítěte.

Peněžítá pomoc v mateřství

Po celou dobu čerpání mateřské dovolené dostáváte tzv. **peněžitou pomoc v mateřství (PPM)**, což je finanční náhrada mzdy, která se vyplácí z Vašeho nemocenského pojištění.

Nárok na peněžitou pomoc proto máte pouze v případě, že **jste nemocensky pojištěna alespoň po dobu 270 kalendářních dnů v posledních dvou letech před nástupem na PPM**. Pokud nemáte splněnu tuto podmínku, máte nárok na vystavení rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti od Vašeho ošetřujícího lékaře po dobu šesti týdnů před a šest týdnů po porodu.

Nárok na dávku má i žena, která nastoupí na PPM po skončení pojištění (např. ukončení pracovního poměru) v ochranné lhůtě. Ochranná lhůta u žen, jejichž pojištění skončilo v době těhotenství, činí 180 kalendářních dnů ode dne zániku pojištění. Ochranná lhůta však neplyne z některých pojištěných činností (např. z dohody o provedení práce, ze zaměstnání malého rozsahu).

Pokud pracujete u více zaměstnavatelů zároveň, je důležité se rozhodnout, u kterého z nich uplatníte nárok na mateřskou dovolenou a peněžitou pomoc v mateřství. O MD lze žádat u obou zaměstnavatelů, ale tím pádem u nich nebudete moct pokračovat v pracovní činnosti.

Výše peněžitě pomoci v mateřství

Výše peněžitě pomoci v mateřství činí **70 % redukováného denního vyměřovacího základu za kalendářní den**. Rozhodným obdobím pro jeho stanovení je zpravidla období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém jste nastoupili na mateřskou dovolenou. Pokud pracovní právní vztah netrval 12 kalendářních měsíců, pak je začátek rozhodného období shodný se začátkem pracovního právního vztahu. V případě, že jste před nástupem na mateřskou dovolenou čerpala dávky nemocenského pojištění, na výši PPM se to nijak neprojeví. Tyto doby se z období 12 kalendářních měsíců vyloučí.

V případě, že zaměstnankyně pracuje na kratší úvazek a očekávaná dávka pomoci v mateřství je nižší než 13.000 Kč měsíčně, lze v okamžiku porodu požádat o rodičovský příspěvek, který nízkou výši PPM dorovná až do 13.000 Kč. Matka tak pobírá PPM a zároveň rodičovský příspěvek.

Práce během mateřské dovolené

Zaměstnankyně můžou během pobírání peněžitě pomoci v mateřství pracovat, **ale nesmí se jednat o stejnou pracovní smlouvu, na kterou je dávka navázaná**.

Pokud máte krom pracovního poměru na Masarykově univerzitě i jiné zaměstnání a rozhodnete se PPM pobírat u jiného zaměstnavatele, můžete v práci na MUNI pokračovat. To stejné platí i v případě, že máte na MUNI víc pracovních poměrů (tzn. 2 a víc pracovních smluv nebo pracovní smlouvu a současně DPP/DPČ). Pokud si mateřskou dovolenou a PPM navážete na pracovní smlouvu, tím pádem můžete pokračovat v práci na DPP/DPČ (příp. na další pracovní smlouvu). **Důležitými podmínkami práce v době mateřské dovolené je, že:**

- během šestinedělí nesmíte pracovat.
- musí se jednat o zcela jiný druh práce.

V případě, že máte pracovní smlouvu, nejste na MD a PPM nepobíráte, nepřítomnost během šestinedělí můžete pokrýt neplaceným volnem nebo dovolenou.

Otec dítěte a nárok na PPM

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství má i otec dítěte, a to od 7. týdne po jeho narození. Minimální doba čerpání PPM je pro otce 7 dní. Musí přitom splňovat stejné podmínky pojištění jako žena. Může

o ni požádat na základě písemné dohody s matkou, ve které se ona sama vzdává nároku na peněžitou podporu. K úředně ověřené dohodě (lze na OSSZ) otec dítěte přikládá vyplněnou [„Žádost o peněžitou pomoc v mateřství při převzetí dítě do péče.“](#) Dávka se otci poskytuje nejdéle 22 týdnů, popř. 31 týdnů u dvojčat a víceročet. Během mateřské se tak mohou oba rodiče v péči o dítě střídat. Otec dítěte si na období své nepřítomnosti v zaměstnání žádá o rodičovskou dovolenou (viz kap. Rodičovská dovolená) a obrací se na svoji personalistku, která ho bude informovat o dalším postupu.

Čerpání řádné dovolené

Pokud máte zůstatek dovolené před odchodem na MD, doporučujeme jí vyčerpat po skončení mateřské dovolené a před nástupem na rodičovskou dovolenou. K zůstatkové dovolené se Vám připočítá nárok na dovolenou, který vzniká během čerpání MD (Vaše personalistka Vám sdělí celkový zůstatek dovolené v hodinách). O čerpání dovolené mezi MD a RD je potřeba včas (před skončením MD) písemně požádat, a to prostřednictvím vyplněného formuláře, který Vám zašle Vaše personalistka. V případě, že žádost včas nedoručíte, zaměstnavatel Vám čerpání dovolené před nástupem na RD není povinen umožnit.

Čerpání řádné dovolené se nijak nevyklučuje s čerpáním rodičovského příspěvku. Tzn. o rodičovský příspěvek můžete požádat bez ohledu na čerpání zůstatkové dovolené u svého zaměstnavatele.

Nejčastější dotazy

1. Kde žádám o mateřskou dovolenou a peněžitou pomoc, když mám více zaměstnavatelů?

Je pouze na Vás, ve kterém zaměstnání uplatníte svůj nárok na mateřskou dovolenou a peněžitou pomoc v mateřství. Pokud jste nemocensky pojištěna u obou/více zaměstnavatelů alespoň po dobu 270 kalendářních dnů v posledních 2 letech, můžete si žádat o PPM u všech (jedná se o souběh). V zaměstnání, ve kterém čerpáte mateřskou dovolenou a pobíráte peněžitou pomoc v mateřství nemůžete pracovat (viz informace v kap. Práce během mateřské dovolené).

2. Na koho se mám v době mateřské, resp. rodičovské dovolené obracet?

Kontaktujte prosím Vaši personalistku.

4. Musím při odchodu na MD vrátit všechny pracovní pomůcky (notebook, kartu, telefon...)?

Jde o nenárokové opatření a záleží na dohodě s Vaším nadřízeným.

5. Musím zaměstnavateli během MD hlásit změny v osobních údajích?

Určitě ano. Personalistce hlase změny ve Vašich osobních údajích do 8 dnů ode dne, kdy ke změně došlo (např. změna příjmení, zdravotní pojišťovny, bankovního spojení, adresy bydliště apod.).

6. Kdo mi potvrdí, že u zaměstnavatele neuplatňuji slevu na dítě, aby ji mohl uplatnit manžel/manželka, partner/partnerka?

Kontaktujte prosím Vaši mzdovou účetní, vystaví a zašle Vám potvrzení na Vaše trvalé bydliště.

Užitečné odkazy

- Stránky Ministerstva práce a sociálních věcí: <https://www.mpsv.cz/>
- Kalkulačka pro orientační výpočet peněžité pomoci v mateřství: <https://www.penize.cz/kalkulacky/materska>
- Nejčastější dotazy k PPM: <https://www.cssz.cz/penezita-pomoc-v-materstvi>
- Telefonické dotazy k PPM: 800 050 248 (call centrum ČSSZ) nebo osobně na příslušné pobočce ČSSZ
- Případný nárok na dávky státní sociální podpory (porodné, přídavky na dítě, příspěvky na bydlení apod.) si prosím ověřte na: <https://narozeni.gov.cz/> nebo v Kontaktním centru služeb zaměstnanosti na čísle: 800 77 99 00, kontaktni.centrum@mpsv.cz

Otcovská poporodní péče (dávka nemocenského pojištění) a otcovská dovolená

Nárok na otcovskou poporodní péči (dávka nemocenského pojištění) má **zaměstnanec, který pečuje o dítě, jehož je otcem nebo zaměstnanec (muž i žena) pečující o dítě, které převzal do péče nahrazující péči rodičů** na základě rozhodnutí příslušného orgánu, pokud dítě ke dni převzetí do této péče nedosáhlo 7 let věku, dítě se narodilo mrtvé nebo zemřelo v období 6 týdnů ode dne narození.

Podmínkou nároku na otcovskou poporodní péči u osoby samostatně výdělečně činné je účast na pojištění po dobu 3 měsíců bezprostředně předcházející dni nástupu na otcovskou. Nárok má i zahraniční zaměstnanec, jestliže je účasten nemocenského pojištění aspoň po dobu 3 měsíců bezprostředně předcházející dni nástupu na otcovskou.

Současně s čerpáním dávky otcovské poporodní péče má zaměstnanec nárok požádat zaměstnavatele o pracovní volno (otcovskou dovolenou). **Otcovská dovolená přísluší zaměstnanci po dobu poskytování dávky otcovské poporodní péče (nejdéle tedy 14 kalendářních dnů).**

Čerství tatínkové tak mají možnost pomoci matce svého dítěte během šestinedělí. Otec dítěte musí být zapsán v jeho rodném listě, rodiče nemusí být sezdáni.

Na otcovskou musí zaměstnanec nastoupit nejdéle **do 6 týdnů ode dne narození dítěte** nebo ode dne převzetí dítěte do péče. Otcovská poskytovaná v případě úmrtí dítěte náleží, pokud nástup na otcovskou nastal v období 2 týdnů od dne úmrtí dítěte. V tomtéž případě péče o dítě náleží otcovská jen jednou a jen jednomu z oprávněných. Otcovská náleží jen jednou i v případě, že pojištěnec pečuje o více dětí narozených současně nebo o více dětí převzatých současně do péče. V tomto případě se péče o více těchto dětí považuje za péči o jedno dítě. S otcovskou nemohou počítat pojištěnci vykonávající pojištěnou činnost ve vazbě, odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody zařazení do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce.

Otcovská náleží po celou podpůrní dobu (**14 kalendářních dnů – nelze ji čerpat přerušovaně po delší dobu**) i v případě úmrtí dítěte před jejím uplynutím.

Mateřskou, otcovskou a rodičovskou dovolenou mohou zaměstnankyně a zaměstnanci čerpat současně.

Výše otcovské

Tato dávka se počítá stejně jako peněžitá pomoc v mateřství, tzv. mateřská. **Výše otcovské za kalendářní den činí 70 % redukováného denního vyměřovacího základu za kalendářní den.** Nárok na výplatu otcovské se uplatňuje na předepsaném tiskopise a má přednost před nárokem na výplatu nemocenského a ošetřovného.

Žádost o dávku otcovské poporodní péče podává zaměstnanec, tak jako u ostatních dávek nemocenského pojištění, prostřednictvím zaměstnavatele (OSVČ ji podávají přímo u okresní správy sociálního zabezpečení, u které jsou registrovány). Žadatel vyplní přední stranu tiskopisu [„Žádost o dávku otcovské poporodní péče \(otcovskou\)“](#) (oboustranný list A4), a předá ho své personalistce. Po skončení podpůrčí doby, tj. po uplynutí 14 kalendářních dnů, zaměstnavatel odešle vyplněný tiskopis společně s tiskopisem „Příloha k žádosti o dávku nemocenského pojištění“ příslušné OSSZ (tj. stejný postup jako u ostatních dávek nemocenského pojištění). Nárok na dávku neznamena automaticky nárok na volno v práci. Současně s žádostí o dávku je nutné požádat zaměstnavatele o otcovskou dovolenou, kdy se prosím obraťte na svoji personalistku.

Nejčastější dotazy

1. Jak je to s nárokem na otcovskou poporodní péči v případě dalšího dítěte?

Jestliže v průběhu podpůrčí doby, po kterou se pojištěnci vyplácí otcovská, vznikne nárok na další otcovskou, nevyplácí se další otcovská po dobu, po kterou trvá nárok na předchozí otcovskou. Podpůrčí doba u této další otcovské se však stanoví ode dne nástupu na otcovskou.

2. Započítává se poskytnutá otcovská dovolená do výpočtu nároku na dovolenou?

Ano, stejně jako u mateřské dovolené.

3. Jak se počítá délka otcovské dovolené v případě hospitalizace dítěte?

V případě, že jsou dítě nebo matka hospitalizováni ze zdravotních důvodů, lhůta pro nástup na otcovskou se o tyto dny prodlužuje. Je tedy zcela na otci, jestli bude otcovskou čerpat během hospitalizace dítěte/matky nebo si jí prodlouží a nastoupí až po jejím ukončení.

Rodičovská dovolená

Po uplynutí mateřské dovolené nebo dnem narození dítěte (pokud nemáte nárok na MD) můžete začít čerpat rodičovskou dovolenou (RD) **a to nejdéle do tří let života Vašeho dítěte**. Čerpat rodičovskou dovolenou můžou současně oba rodiče, ale nárok na rodičovský příspěvek náleží jenom jednomu z nich. Rozsah RD si určuje sám zaměstnanec a zaměstnavatel je povinen mu vyhovět.

Rodičovskou dovolenou můžete čerpat jako celek (nejdéle do 3 let dítěte), v průběhu si jí prodlužovat/zkracovat nebo čerpat přerušovaně (v průběhu RD jí přerušit, vrátit se do práce a následně si RD dočerpat). Vždy se prosím domlouvejte se svým nadřízeným a personalistkou.

Co všechno je potřeba zařídit?

- Nejpozději 30 dnů před ukončením mateřské dovolené prosím požádejte zaměstnavatele o čerpání rodičovské dovolené formou písemné žádosti. Kontaktujte prosím Vaši personalistku, která Vám zašle elektronicky formuláře a vysvětlí Vám další postup.
- Současně požádejte o čerpání zůstatkové dovolené (viz kap. Čerpání řádné dovolené). Kontaktujte prosím Vaši personalistku, která Vám zašle elektronický formulář a vysvětlí Vám další postup.
- Ohledně nároku na rodičovský příspěvek se ještě před ukončením mateřské dovolené obraťte na sociální odbor úřadu práce (příslušný dle trvalého bydliště matky), kde nahlásíte ukončení mateřské a zažádáte o zahájení vyplácení rodičovského příspěvku.

Rodičovský příspěvek

Nárok na rodičovský příspěvek není vázán na zaměstnání a úhradu nemocenského pojištění, jak tomu bylo u peněžité pomoci v mateřství nebo otcovské poporodní péči. Nárok máte v případě, že po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečujete o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 300 000 Kč (resp. 450 000 Kč při narození dvou a více dětí), **nejdéle do čtyř let věku dítěte**. Volbu výše rodičovského příspěvku můžete podle potřeby měnit jedenkrát za tři měsíce.

Podmínka osobní celodenní péče se považuje za splněnou a rodičovský příspěvek náleží i v případech, kdy:

- dítě mladší 2 let navštěvuje jesle nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 92 hodin v kalendářním měsíci.

- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu nebo její třídu zřízenou pro zdravotně postižené děti či jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně.
- zdravotně postižené dítě pravidelně navštěvuje předškolní zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně.
- dítě navštěvuje předškolní zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně, pokud jeho oba rodiče nebo osamělý rodič jsou osobami závislými na pomoci jiné osoby ve stupni III a IV.
- rodič zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou v době, kdy je výdělečně činný nebo studuje.

Rodičovská dovolená a rodičovský příspěvek jsou 2 samostatné pojmy. RD trvá do 3 let dítěte, ale rodičovský příspěvek lze rozložit až na 4 roky. Rodič buď může být na rodičovské dovolené bez rodičovského příspěvku, nebo může čerpat rodičovský příspěvek bez rodičovské dovolené. Třetí možnost je, že rodič pobírá rodičovský příspěvek a zároveň pracuje.

Výše rodičovského příspěvku

Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku (RP) je rozhodující výše denního vyměřovacího základu. **Konkrétně je výše příspěvku omezena hranicí 70 % z třicetinásobku denního vyměřovacího základu pro peněžitou pomoc v mateřství** (jednoduše řečeno, rodičovský příspěvek bude možné volit maximálně v částce měsíční mateřské). Spodní hranice rodičovského příspěvku je 13 000 Kč měsíčně, u víceročat 19 500 Kč měsíčně.

Pokud 70% 30násobku Vašeho denního vyměřovacího základu:

- nepřevyšuje 13 000 Kč (resp. 19 500 Kč) nebo ho není možné ani jednomu z rodičů stanovit, rodič si volí RP maximálně do částky 13 000 Kč měsíčně (resp. 19 500 Kč).
- převyšuje 13 000 Kč (resp. 19 500 Kč) je možné si výši RP volit až do tohoto násobku.

Práce během rodičovské dovolené

Je dobrým způsobem, jak neztratit kontakt se svým zaměstnavatelem. Co se týká rodičovské dovolené, resp. doby kdy pobíráte rodičovský příspěvek, tak tady už neplatí žádné omezení. Můžete pracovat i pro současného zaměstnavatele v libovolném úvazku (částečný, plný) i na stejné pozici jako před porodem. Jediné omezení pro práci během rodičovské dovolené je to, že nesmíte dávat dítě mladší 2 let do školky nebo do jeslí na dobu delší než 92 hodin měsíčně (tady jsou ještě výjimky v případech, že má dítě nějaké zdravotní postižení, pak se limit zvyšuje), jinak byste přišli o rodičovský

příspěvek. Pokud budete mít během rodičovské dovolené zajištěnou péči o dítě (babička, dědeček, paní na hlídání apod.), můžete chodit do práce a při tom pobírat rodičovský příspěvek. Pokud bude pracovat z domova, platí to stejné. Po 2 letech dítěte se docházka do zařízení nijak nezjišťuje. MUNI svým zaměstnancům nabízí možnost umístění dítěte do dětské skupiny na několika pracovištích. Jejich kapacitní možnosti si prosím ověřte na svém pracovišti.

V době pobírání RP jste [státním pojištěncem](#) a nemusíte tak odvádět minimální zdravotní pojištění. Odvedete jenom tolik, kolik si reálně vyděláte. Rodičovský příspěvek je vyplácen bez ohledu na to, jaké jsou nebo budou Vaše příjmy (viz kap. Rodičovský příspěvek). Do věku 3 let dítěte můžete kdykoliv práci znovu přerušit a vrátit se na rodičovskou dovolenou.

V případě, že nastoupíte zpátky do zaměstnání na původní pracovní smlouvu, končí Vám rodičovská dovolená a ochranná doba, kdy jste byl/a chráněn/a před výpovědí.

Situace zahraničních pracovníků a jejich rodinných příslušníků

- **Osoby ze zemí v rámci EU:** Může docházet k vyplácení dávek pouze v jedné zemi EU, jinak platí v zásadě stejné možnosti jako pro občany České republiky. Podrobné informace zde: <https://www.mpsv.cz/zvlastni-uprava-v-jednotlivych-oblastech-socialniho-zabezpeceni>
<https://www.mpsv.cz/socialni-zabezpeceni-cizincu-v-cr>
- **Osoby ze třetích zemí (mimo EU):** Dávky z nemocenského pojištění jsou poskytovány s ohledem na zaměstnání (v tomto případě dochází k platbám nemocenského pojištění, nárok vyřizuje zaměstnavatel), resp. s ohledem na pobytový status. Nárok na dávky sociální podpory je možné splnit různými způsoby – trvalým pobytem, pobytem v České republice delším než 365 dní, povolením k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu, aj. – nárok řeší pobytem příslušný úřad práce.

Nejčastější dotazy

1. Jsem nyní na RD a čekám druhé dítě, kdy mám zaměstnavateli tuto skutečnost oznámit?

Doporučujeme o této skutečnosti informovat Vašeho nadřízeného nebo personalistku co nejdříve, abychom mohli zajistit pokrytí příslušné agendy na pracovišti (buď prodloužením stávajícího zástupu, nebo zajištěním zástupu nového).

2. Jak je to s přechodem z rodičovské na mateřskou dovolenou?

Pokud Váš pracovní poměr stále trvá, nárok na peněžitou pomoc v mateřství (PPM) vám vznikne, i když pro zaměstnavatele neodpracujete od narození předchozího dítěte ani jeden den. Pokud jste na rodičovské dovolené a před jejím ukončením nastoupíte znovu na mateřskou dovolenou, do práce se

vůbec nestihnete vrátit. Nárok na peněžitou pomoc v mateřství vám vznikne a výše dávky bude vypočítána z předchozího příjmu. Pokud Vám mezi koncem rodičovské dovolené a nástupem na mateřskou dovolenou nějaká doba zůstává, máte možnost:

- vrátit se do práce.
- nevrátíte se do práce, protože Váš ošetřující lékař usoudí, abyste nepracovala (a vystaví Vám pracovní neschopenku).
- dohodnete se na neplaceném volnu.

V případě, že Vám vznikne nárok na PPM z důvodu narození dalšího dítěte, máte nárok na dočerpání zbývajících částky rodičovského příspěvku.

3. Rozhodl/a jsem se prodloužit/zkrátit si rodičovskou dovolenou, kterou jsem nahlásil/a svému zaměstnavateli. Jak postupovat?

Pokud k této situaci dojde, kontaktujte primárně svého nadřízeného (příp. personalistku) a individuálně se domluvte na řešení, které bude vyhovovat oběma stranám.

Užitečné odkazy

- Dotazy k rodičovskému příspěvku lze psát na e-mailovou adresu: rodicak@uradprace.cz
- Kalkulačka pro orientační výpočet rodičovského příspěvku: <http://www.penize.cz/kalkulacky/rodicovsky-prispevek>
- Telefonické dotazy k RP: 800 779 900 (Kontaktní centrum služeb zaměstnanosti)
- Formulář žádosti o rodičovský příspěvek: <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/zadost-o-rodicovsky-prispevek>
- Online žádost o rodičovský příspěvek přes aplikaci JENDA: [Přihlášení pomocí Identity občana | Identita občana \(identitaobcana.cz\)](#)
- Změna výše rodičovského příspěvku: <https://www.mpsv.cz/-/volba-vyse-rodicovskeho-prispevku>

Pracovní volno bez náhrady mzdy do čtyř let věku dítěte

Pokud budete chtít zůstat se svým dítětem nebo dětmi až do čtyř let jejich věku, můžete si požádat o pracovní volno bez náhrady mzdy.

Co všechno je potřeba zařídit?

- O pracovní volno bez náhrady mzdy prosím požádejte zaměstnavatele písemně nejpozději 30 dnů před skončením rodičovské dovolené (do tří let věku dítěte). Pro usnadnění kontaktujte Vaši personalistku, která Vám zašle potřebný formulář a vysvětlíme další kroky. Po projednání Vaší žádosti s Vaším nadřízeným obdržíte ještě před skončením rodičovské dovolené písemnou odpověď.

Na rozdíl od rodičovské dovolené není zaměstnavatel povinen Vaší žádosti o pracovní volno vyhovět.

Doporučení: Po dobu mateřské a rodičovské dovolené zůstaňte v pravidelném kontaktu se svým přímým nadřízeným, kolegy a pracovištěm. Je to nesmírně prospěšné pro následný návrat na MUNI.

Návrat do práce

Na svém návratu se prosím domlouvejte se svým přímým nadřízeným, se kterým zůstáváte v kontaktu po dobu čerpání mateřské i rodičovské dovolené. Je důležité si ještě před samotným návratem na pracoviště probrat vzájemná očekávání, představy o náplni práce, délku úvazku, možnosti home officu a jiná specifika, které s návratem po MD a RD vyvstanou.

V případě, že se s nadřízeným domluvíte na zkráceném úvazku, doporučujeme stanovit si období, po kterém se Váš zkrácený pracovní úvazek vrátí k původnímu ujednání.

Po celou dobu mateřské, otcovské a rodičovské dovolené je Vám k dispozici Vaše personalistka, která Vám taky pomůže s hladkým návratem do pracovního procesu a dořeší s Vámi veškeré povinnosti s tím související.

Obecně jsou tři možnosti, kdy můžete nastoupit z/po mateřské či rodičovské dovolené zpět do práce:

- **při návratu po mateřské dovolené** je zaměstnavatel povinen Vás zařadit na Vaši původní práci a pracoviště. Není-li to možné proto, že původní práce nebo pracoviště byly zrušeny, zařadí Vás zaměstnavatel podle pracovní smlouvy.
- **při návratu po skončení rodičovské dovolené** (do tří let věku dítěte) Vás zaměstnavatel zařadí na pozici a pracoviště podle platné pracovní smlouvy (tj. sjednaného druhu práce a místa výkonu práce).
- **při návratu po třetím roce věku dítěte** Vás zaměstnavatel zařadí podle pracovní smlouvy (tj. sjednaného druhu práce a místa výkonu práce). Zaměstnavatel nemá povinnost zařadit Vás na původní práci a pracoviště.

Co je dobré vědět?

- Pokud pracujete po stanovenou týdenní pracovní dobu, přísluší Vám na každé dítě do jednoho roku věku dvě půlhodinové přestávky na kojení. V dalších třech měsících je to pak jedna půlhodinová přestávka za směnu.
- Pokud pracujete po kratší pracovní dobu, avšak alespoň polovinu týdenní pracovní doby, přísluší Vám jedna půlhodinová přestávka, a to na každé dítě do konce jednoho roku jeho věku. Přestávky ke kojení se započítávají do pracovní doby a přísluší Vám za ně náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku.
- Těhotné ženy a zaměstnankyně a zaměstnanci pečující o děti do věku 8 let mohou být vysíláni na pracovní cestu mimo obvod obce svého pracoviště nebo bydliště jen se svým souhlasem. Přeložit na jiné pracoviště je může zaměstnavatel pouze na jejich žádost.
- Totéž platí i pro osamělou zaměstnankyni a osamělého zaměstnance, kteří pečují o dítě, dokud dítě nedosáhlo věku 15 let, jakož i pro zaměstnance, který prokáže, že převážně sám

dlouhodobě pečuje o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost).

- Požádá-li zaměstnankyně nebo zaměstnanec pečující o dítě mladší 15 let, těhotná zaměstnankyně nebo zaměstnanec, který prokáže, že převážně sám dlouhodobě pečuje o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) o kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby, je zaměstnavatel povinen žádosti vyhovět, nebrání-li tomu vážné provozní důvody.

Terminologický slovník

Denní vyměřovací základ – denní dávka, která se počítá dle jednotlivých redukčních hranic z vámi zaplaceného nemocenského pojištění ([Zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění, § 18](#)).

Rozumí se tím úhrn příjmů, které jsou rozhodující pro odvody na pojistné na sociální zabezpečení a nemocenské pojištění. Zpravidla se jedná o mzdy, platy a další mzdové náležitosti, které jsou předmětem daně z příjmů. Hrubá mzda je u vyšších hodnot omezena redukcí a stropem

Mateřská dovolená – pracovní volno poskytované zaměstnavatelem po dobu 28 (resp.37) týdnů v souvislosti s péčí o dítě/děti

Ochranná doba – je doba, kdy zaměstnavatel nesmí dát zaměstnanci/zaměstnankyni výpověď z pracovního poměru, a to v případech uvedených v [§ 53 Zákoníku práce](#).

Otcovská dovolená – jedná se o pracovní volno poskytované zaměstnavatelem v souvislosti s péčí o dítě/děti, a to nejvýše na dobu 14 kalendářních dnů

Otcovská poporodní péče – dávka nemocenského pojištění, která se poskytuje v souvislosti s otcovskou dovolenou, a která kompenzuje výpadek příjmu zaměstnance

Peněžitá pomoc v mateřství (PPM) – dávka nemocenského pojištění, která nahrazuje příjem, o který zaměstnanec přichází v souvislosti s mateřstvím a péčí o dítě/děti. Poskytuje se po dobu 28 (resp.37) týdnů

Rodičovská dovolená – jedná se o nárokové pracovní volno poskytnuté zaměstnavatelem, které přísluší matce po skončení MD a otci od narození dítěte, a to maximálně do 3 let věku dítěte.

Rodičovský příspěvek – jedná se o sociální dávku, kterou každé matce/otci vyplácí stát při splnění stanovených podmínek (viz kap. „Rodičovský příspěvek“)

Státní pojistětec – je definovaný zákonem o státní sociální podpoře jako osoba, za kterou platí zdravotní pojištění stát (patří sem mimo jiného ženy na MD, osoby na RD)

Použité zkratky

DPP – dohoda o provedení práce

DPČ – dohoda o pracovní činnosti

MD – mateřská dovolená

MUNI – Masarykova univerzita

OSSZ – okresní zpráva sociálního zabezpečení

PPM – peněžitá pomoc v mateřství

RD – rodičovská dovolená

RP – rodičovský příspěvek